

Р е п у б л и к а С р б и ј а
О П Ш Т И Н А Ц Р Н А Т Р А В А
С к у п ш т и н а о п ш т и н е Ц р н а Т р а в а
Б р о ј : 06-83/2025-01
Д а т у м : 25.04 .2025. г о д и н е
Ц р н а Т р а в а

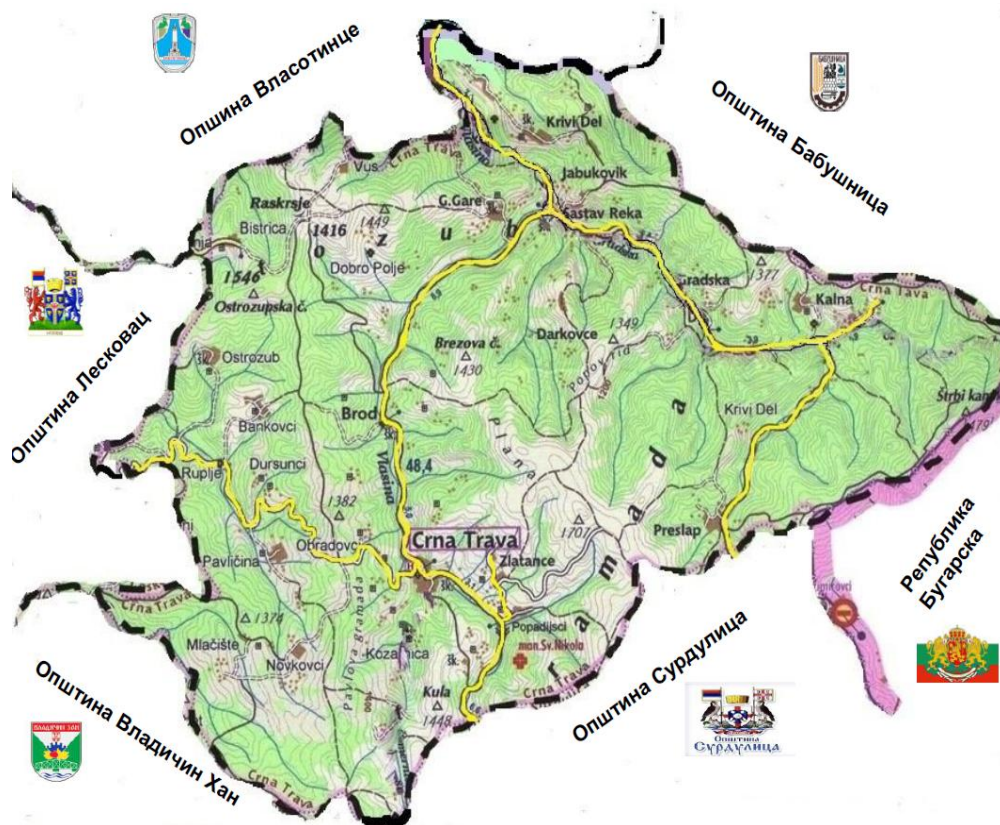
ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ

ПЕРИОД 2025-2029

ЦРНА ТРАВА, 2025.ГОДИНЕ

1.УВОД

Географска карта Општине Црна Трава

Општина Црна Трава се налази у југоисточном делу Републике Србије, на подручју горњег и средњег слива реке Власине. Црна Трава се налази на око 400 до 1600 метара надморске висине. Ова област има две природне целине: горњи или источни део, који обухвата њене брдско планинске пределе и доњи или западни део, који је смештен на источној страни Лесковачко-Власотиначке котлине, затим се ослања на обронцима планине, Плате, Тумбе и Чемерника и северо-западним обронцима планине Острозуб.

Простире се на површини од 312 км², где према последњем попису из 2022.г., у 25 насељених места, живи 1.023 становника, са просечном густином насељености на нивоу општине око 3 ст/км². Општина Црна Трава спада у групу недовољно развијених општина, тако да су низак ниво друштвеног производа и националног доходака, негативан природни прираштај, неповољна старосна структура становништва, миграциони и транзициони процеси, условили повећање незапослености и нагли пад животног стандарда. Територија општине Црна Трава административно припада Јабланичком управном округу. Варошица Црна Трава са око 400 становника је највеће насеље и уједно административни, економски и културни центар општине. Општина Црна Трава се граничи на истоку са Републиком Бугарском у дужини од 11,5 км, са пет општина и то: на северу и северозападу са општином Власотинце, на северо-истоку са општином

Бабушница, на југо-истоку са општинама Сурдулица и Владичин Хан и на западу са општином Лесковац и, који је највећа општина и уједно седиште Јабланичког управног округа

На подручју општине Црна Трава издвајају се две природне целине изражен брдско-планински део и мањи део равничарске средине у доњем делу Власине на граници са општином Власотинце, који се међусобно разликују у геоморфолошком, климатском, хидролошком и биолошком погледу. Рељеф је врло разуђен са знатним висинским разликама од 500 мнв у долини реке Власине а највише у горатском планинском подручју планине Тумба 1377 метара, Острозуб 1546 метара, Чемерник 1638 метара и Плана 1721 метар са својим огранцима тако да висинска разлика достиже скоро 1300 метара.

панорама Црне Траве

Родна равноправност подразумева једнаку заступљеност, моћ, утицај, расподелу одговорности, једнаке могућности за економску независност жена и мушкараца. Показатељи положаја жена као и релативног положаја жена и мушкараца указују на неравноправну расподелу ресурса, моћи и могућности у различитим сферама друштвеног, економског и политичког живота. Родна равноправност је на глобалном нивоу дефинисана као и кључан предуслов развоја, а увођење родне перспективе у све политике, на свим нивоима, као главна стратегија за њено постизање.

Изградња институционалног оквира за родну равноправност у Србији започета је оквирно након 2000.године, првенствено изградњом институционалних механизма и адекватног законског оквира. Изградњом институционалног оквира и спровођењем политика и мера којима се унапређује родна равноправност Србија испуњава обавезе преузете ратификацијом међународних конвенција, као и декларација и платформи које обавезују државе и владе на глобалном и регионалном нивоу. Законски оквир у Србији заокружен је усвајањем Закона о равноправности полова, Закона о забрани дискриминације и Националне стратегије за унапређење родне равноправности и побољшање положаја жена (2010-2015) и акционог плана за њено спровођење. Паралелно са изградњом нормативног оквира, успостављање су и институције за увођење родне равноправности у све политике и на свим нивоима, укључујући и локални. Први локални механизми формиран су још 2002.године, али у њиховом раду и данас постоје бројне препреке. У неким локалним самоуправама ови механизми нису установљени упркос законској обавези (Закон о равноправности полова, члан 39.). У складу са Законом о буџетском систему Републике Србије

(„Службени гласник РС“, број 103/15), започет је процес постепеног увођења родно одговорног буџетирања (РОБ) у 2016. години. Родно одговорно буџетирање је дефинисано у члану 2. овог закона на следећи начин:

„Родно одговорно буџетирање представља увођење принципа родне равноправности у буџетски процес, што подразумева родну анализу буџета и реструктурирање прихода и расхода са циљем унапређења родне равноправности“.

Стална конференција градова и општина, Министарство финансија у сарадњи са Координационим телом за родну равноправност и Агенцијом Уједињених Нација за родну равноправност и оснаживање жена (UNWOMEN), као и Програм Европски прогрес, препознају значај подршке буџетским корисницима на свим нивоима, за увођење родно одговорног буџетирања.

Пред локалне самоуправе постављени су бројни захтеви националним институционалним оквиром. С друге стране, у оквиру надлежности локалне самоуправе могуће је спроводити политике које би допринеле реалном побољшању положаја жена. Локални акциони план, у складу са тим, представља оквир за спровођење обавеза које прописује национални институционални оквир и треба да омогући координирано и систематско деловање локалних актера у активностима које имају за циљ да унапреде родну равноправност. Усвајање новог локалног акционог плана, као и претходног, представља и јасан израз политичке воље за унапређење родне равноправности и положаја жена.

Локални акциони план (ЛАП) дефинише активности које ће локална самоуправа спроводити у периоду од четири године (2025-2029) како би се:

- 1-изградио и/или унапредио институционални оквир за родну равноправност на локалном нивоу**
- 2- унапредила равноправност жена и мушкараца у друштвеном, политичком и економском животу,**
- 3- побољшао положај жена у областима у којима је неповољан.**
- 4- боља здравствена заштита жена и деце**
- 5- побољшала (повећала) заштита од продичног насиља**

Заједнички програм Уједињених Нација на југу Србије -PBILD, иницирао је израду локалних акционих планова за родну равноправност у склопу подршке локалним самоуправама Јабланичког и Пчињског округа, у оквиру својих активности на унапређењу родне равноправности односно, институционалних капацитета локалних самоуправа. PBILD је општинама обезбедио консултантску, стручну и саветодавну подршку током процеса, али и подршку у промоцији принципа родне равноправности. Програм PBILD је овим наставио активности које су раније реализоване на унапређењу капацитета локалних механизма за родну равноправност, успостављању међуопштинске сарадње кроз Регионалну радну групу, али и пројекте усмерене на оснаживање жена, као што је био пројекат „Власинске домаћице“. На иницијативу Европског

прогреса Новина у односу на претходни период је увођење родно одговорног буџетирања на нивоу Локалне самоуправе општине Црна Трава.

Локални акциони план за родну равноправност општине Црна Трава, израђен је за период од две године кроз широк партиципативни процес у коме су учествовали релевантни актери: доносиоци одлука, запослени у локалној самоуправи, чланови тела за равноправност полова. Актуелан првобитни Савет за родну равноправност формиран је решењем Скупштине општине Црна Трава од 30.03.2015.г, са мањим изменама у 2016.години, док је у 20.11.2019.године донета нова одлука о седмочланом саставу на челу са председником/цом као и да тај састав наставља са својим радом под називом Комисија за родну равноправност општине Црна Трава али и изменом да је својим Пословником СО Црна Трава поред осталих тела и Комисију за родну равноправност сврстала у стална радна тела Скупштине.

Локални акциони план садржи: преглед међународних и националних обавеза чија ће се примена на локалном нивоу обезбедити акционим планом и који представља смернице за активности, анализу стања односно положаја жена и мушкараца у општини Црна Трава, анализу институционалних капацитета и ресурса, приоритете који су дефинисани на основу анализе стања и у оквиру партиципативног процеса, а у складу са тим и кључне циљеве до 2029. године и активности које ће у складу са могућностима бити реализоване, са индикаторима.

Имајући у виду недостатак статистичких (квантитативних) и квалитативних података о положају жена и мушкараца и недовољне институционалне капацитете за увођење родне равноправности у локалне политике, кључни циљеви дефинисани Локалним акционим планом тичу се управо стварања институционалних предуслова за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности.

2.Стратешки и законски оквир

Као што је речено у уводу, локалне самоуправе на поштовање принципа родне равноправности обавезују национални документи у Републици Србији, али и међународни документи чијим је потписивањем Република Србија преузела обавезе у овој области. Међу најважнијим свакако су документи Уједињених нација, CEDAW Конвенција и Пекишка декларација и платформа за акцију.

Као што је речено у уводу, локалне самоуправе на поштовање принципа родне равноправности обавезују национални документи у Републици Србији, али и међународни документи чијим је потписивањем Република Србија преузела обавезе у овој области. Међу најважнијим свакако су документи Уједињених нација, CEDAW Конвенција и Пекишка декларација и платформа за акцију, Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици.

Конвенција Уједињених нација о укидању свих облика дискриминације жена (CEDAW) дефинише дискриминацију над женама, указује на кључне области неповољнијег положаја жена и облике дискриминације жена и обавезује државе потписнице да предузимају мере у циљу сузбијања и спречавања дискриминације жена и девојчица. Као потписница конвенције, Србија је дужна да систематски и континуирано спроводи принципе Конвенције, као и да одговарајућим

мерама и активностима спроводи препоруке Комитета и извести о напретку у овим аспектима у Националним извештајима који се CEDAW комитету подносе сваких 5 година. Почетни извештај о стању права жена у Србији презентован је на 38. сесији Комитета, 2007. године. На основу извештаја, CEDAW Комитет је произвео закључке и препоруке за унапређење положаја жена и родне равноправности у Србији.

Пекиншка декларација и Платформа за акцију представља најширу политичку основу за креирање политика, стратегија и планова за остваривање родне равноправности. Она предвиђа велики број мера и активности унапређења положаја свих жена које су артикулисане кроз 12 стратешких области. Пекиншка платформа не обавезује само државу/владу, него и друге актере на националном нивоу и пружа препоруке за деловање на свим нивоима. Као чланица УН, Србија је дужна да спроводи политике и мере у складу са овим документом.

Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (тзв. Инстамбулска конвенција) коју је Република Србија потписала у априлу 2012.године а ратификовала у октобру 2013.године, ступа на снагу 01.августа 2014.године. Конвенција је од стране Савета Европе усвојена 07.априла 2011.године а отворена за потписивање у мају 2011.године у Истанбулу и из тог разлога је добила назив Инстамбулска конвенција. Она обавезује Републику Србију да уведе нова кривична дела као што су прогањање и сексуално узнемиравање и да измени законске дефиниције силовања и насиља у породици, али и да спроведе истраживања у циљу формирања базе података како би се дошло до адекватних мера за превенцију и заштиту жртава породичног насиља. Поред задовољства да смо међу земљама које су ратификовале овај документ потребно је благовремено мислити о извршавању преузетих обавеза и то не само због будућег извештавања по овој конвенцији већ због суштинске измене како правне регулативе и праксе тако и промене и унапређења друштвене свести у погледу превенције и сузбијања насиља над женама и насиља у породици. Ова конвенција представља свеобухватан међународни документ који детаљно регулише превенцију, заштиту, процесуирање али и партиципацију жртава насиља и уводи обавезне програме за починиоце насиља (тзв. 4P-prevention, protection, prosecution, participation).

Европске интеграције Србије као и чланство у европским организацијама упућују Србију и на поштовање докумената Европске Уније, Савета Европе и других донетих на европском нивоу. Између осталих, то је и **Европска повеља о равноправности жена и мушкараца**, која је специфична као једини документ који се односи искључиво на обавезе и могућности за деловање на локалном нивоу. Потписнице Повеље су локалне самоуправе (градови и општине), чиме се уједно и јавно обавезују на равноправност.

Наиме, потписница се обавезује да ће вршити родну процену (анализу) својих политика, да ће промовисати равноправност и антидискриминацију, као и да ће промовисати равноправност полова у својима актима и деловању. Ово свакако значи и могућност установљавања афирмативних мера за унапређење положаја група у неповољнијем положају. Управо због тога је значајно спровођење родне анализе односно процене како би се утврдили ефекти политика и програма.

У оквиру Повеље, кључне надлежности локалне самоуправе су: развојна питања и политике (локални економски развој, урбанизам, инфраструктура), одлучивање односно извршна и законодавна власт у складу са надлежностима, пружање услуга у области социјалне заштите, образовања, здравства и сл. у складу са законом. Локална самоуправа такође у Повељи преузима обавезе у улози послодавца, у делу обезбеђивања једнаких могућности за запослене, али и приликом запошљавања, расписивања тендера и других јавних позива.

Осим ових, бројни су документи који се односе на поштовање људских права и људских права жена и других маргинализованих група. Низ других међународних докумената се односи на поједине аспекте положаја жена, као групе у неповољнијем положају, као што је учешће у одлучивању, положај жена на селу, положај Ромкиња, сузбијање родно заснованог насиља над женама и сл. Већина ових докумената је представљала основ за израду националног нормативног и стратешког оквира за остваривање родне равноправности.

2.1. Стратешки и законски оквир у РС

Релевантни домаћи закони и политике које су значајне за равноправност полова на локалном нивоу су: Устав Републике Србије, Закон о равноправности полова, Закон о забрани дискриминације, Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређивање равноправности између полова 2009-2015, Акциони план за спровођење стратегије за побољшање положаја жена и унапређивање равноправности између полова 2010-2015 (NAP). Овим документима су уједно и дефинисане обавезе и могућности локалних самоуправа.

Устав Републике Србије гарантује једнакост мушкараца и жена и државну политику једнаких могућности (чл. 15 Устава).

Закон о равноправности полова предвиђа да се органи јавне власти ангажују на развоју политике једнаких могућности у свим областима друштвеног живота, као и да тај процес треба да буде реализован кроз равноправно учешће жена и мушкараца у свим фазама планирања, доношења и спровођења одлука које су од утицаја на положај жена и мушкараца (члан 3). Закон дефинише директну, индиректну дискриминацију на основу рода, као и низ посебних правила којима се спречава, отклања дискриминација у различитим областима: запошљавању, социјалној, здравственој заштити, образовању, култури и спорту, као и у области породичних односа (посебно у питањима насиља у породици), у области информисања и судске заштите. Закон предвиђа и успостављање родно осетљивих статистичких података и евиденција, али и оснивање тела за равноправност полова на локалном нивоу (члан 39.) као и њихову кључну улогу, а у члану 40. и вођење родно осетљиве статистике/података разврстаних по полу на свим нивоима и у свим областима. Исто тако, одредбе закона које се односе на учешће у одлучивању и друге аспекте дужне су да поштују и јединице локалне самоуправе.

Закон о забрани дискриминације дефинише дискриминацију као „свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима,

држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима“ (члан 2).

У истом члану закон дефинише да се дискриминацијом не сматрају посебни облици заштите појединих група, као што су труднице, породиље, родитељи, особе са инвалидитетом, малолетници и други, односно омогућава афирмативне акције.

Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређивање равноправности између полова 2009-2015 предвиђа шест главних циљева: повећање учешћа жена у процесима одлучивања и остваривање равноправне заступљености; побољшање економског положаја жена и остваривање равноправности у области економске партиципације; остваривање равноправности у образовању, побољшање здравља жена и унапређивање равноправности полова у здравственој политици; превенцију и сузбијање насиља над женама и унапређење заштите жртава насиља; уклањање родних стереотипа у медијима и промоцију равноправности полова. У акционом плану за спровођење Националне стратегије локалне самоуправе су означене као носиоци активности и препоручене су активности које треба да спроводе и мере које треба да предузимају у оквиру шест области које обухвата Стратегија и NAP.

У области одлучивања, локалне самоуправе су дужне да обезбеде поштовање заступљености од најмање 30% мање заступљеног пола (жена) у предсавничким телима, позицијама извршне власти, јавних предузећа и установа, али и да спроводе афирмативне мере и улажу напоре за укључивање жена из вишеструко маргинализованих група у процесе доношење одлука. Такође, општине су дужне да чвршће установе функционисање локалних механизма за равноправност полова који ће пратити поштовање принципа родне равноправности у локалним политикама.

У оквиру доношење буџета и економског развоја ЛАП предвиђа родно буџетирање на локалном нивоу и родно осетљиве буџетске линије, као и афирмативне мере на запошљавању жена и подстицању женског предузетништва, у оквиру активности локалних институција.

У стратешкој области образовања, предвиђене су активности локалних самоуправа на описмењавању старијих жена, посебно у неразвијеним сеоским подручјима и Ромкиња, као и стипендирање жена и девојчица, организовање обука о коришћењу Информационо-комуникационих технологија (ИКТ) које ће бити доступне женама.

Промоција женског спорта, улагање и подстицање женског спорта, као и учешће жена у одлучивању у спорту и спортским организацијама значајни су аспекти унапређења здравља жена, као и подршка фомирању и раду саветовалишта за жене и група за подршку женама.

Иако је Србија усвојила Стратегију за борбу против сексуалног и родно заснованог насиља и NAP дефинише активности локалних самоуправа за борбу против родно заснованог насиља. Ово се односи првенствено на праћење броја пријављених и процесираних случајева, потписивање Протокола о сарадњи институција, формирање мобилних тимова, организовање едукација (обука) за институције и организације и кампање за подизање свести јавности о неприхватљивости насиља.

Локални акциони план за унапређење родне равноправности општине Црна Трава ће бити усклађен са свим релевантним домаћим и међународним актима уз сагледавање локалних специфичности.

3.Анализа стања родне равноправности у општини Црна Трава

Основ за анализу стања и сагледавање родних неједнакости представљало је истраживање родних неједнакости у Јабланичком и Пчињском округу, које је реализовао PBILD 2010.године – „Родна равноправност на локалном нивоу – Јабланички и Пчињски округ“, као и статистички подаци из пописа вршеног 2022.године. Уједно, дате су и препоруке за унапређење институционалног оквира за родну равноправност и јачање капацитета у општинама Јабланичког и Пчињског округа. Ове препоруке су уједно представљале и смернице за циљеве локалног акционог плана.

Осим ових секундарних података и анализе, коришћени су и подаци прикупљени за приоритетне области у ЛАП. Приоритетне области су, у складу са Националном стратегијом, али и међународним документима: образовање, економски положај, насиље над женама, унапређење здравља жена и учешће у одлучивању, уз посебно настојање да се стекне увид у положај жена из вишестуко маргинализованих група, првенствено Ромкиња, интерно расељених жена са Косова и Метохије, жена припадница националних мањина, жена са инвалидитетом, жена са села исл.

3.1 Демографија

Подаци на основу последњег пописа становништва из 2022. године показују да је кључно обележје популације у општини Црна Трава веома висока старост становништва, индекст старења и стопа смртности. Уз миграције због слабе инфраструктуре, лоших услова живота и ниске густине насељености, број становника општине драстично опада.

Ниска густина насељености и разуђеност насеља, као и лоша инфраструктура отежава доступност различитих социјалних и здравствених услуга, као и обухват политикама и мерама.

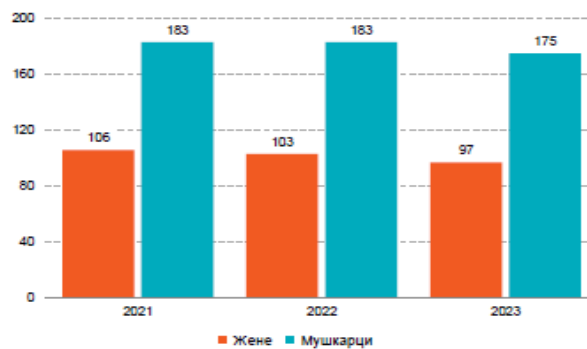
Становништво према старосним групама и полу, 2022–2023.

	2022		2023	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	16	14	16	15
Деца старости 7–14 година (узраст основне школе)	18	18	19	17
Деца старости 15–18 година (узраст средње школе)	11	9	14	12
Деца старости 0–17 година	44	40	46	43
Број младих (15–29 година)	40	43	38	39
Радни контингент становништва (15–64 година)	235	329	220	312
Укупан број становника	499	567	477	546

Извор: Процене становништва, РЗС

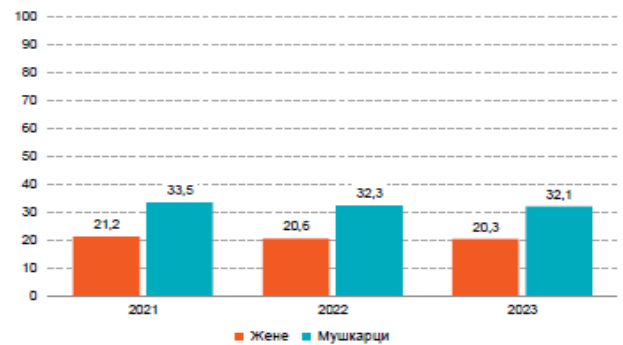
3.2. Родна равноправност на тржишту рада и предузетништво

Регистровани запослени према општини пребивалишта, 2021–2023.*

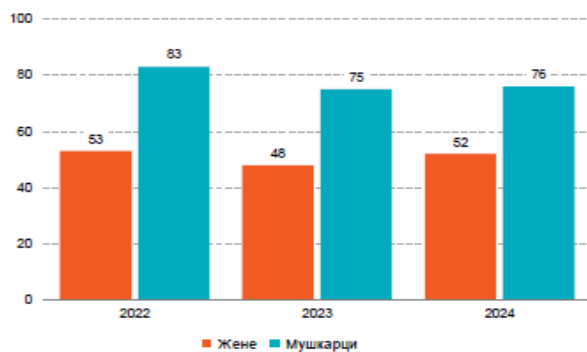
* Од 2015. укључени су и регистровани индивидуални пољопривредници
Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС

Регистровани запослени према општини пребивалишта у односу на број становника, 2021–2023. (%)

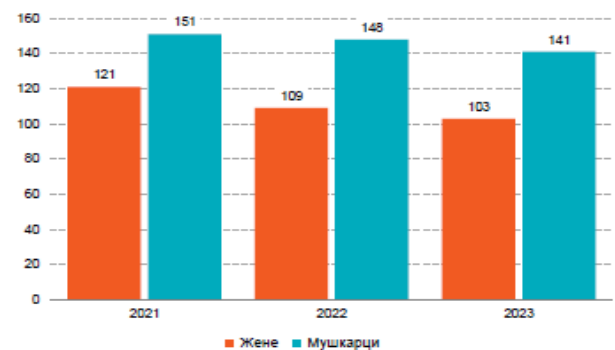
Извор: Статистика запослености и зарада и Процене становништва, РЗС

Регистровани незапослени према полу, 2022–2024.*

* стање на дан 31.12.
Извор: Национална служба за запошљавање

Регистровани незапослени на 1000 становника, према полу 2021–2023.*

* стање на дан 31.12.
Извор: Национална служба за запошљавање и Процене становништва, РЗС

Жене су на основу података из 2008. чиниле 29.9% запослених, према подацима из 2011.године чине 26,9 % а према подацима из 2023.године тај проценат је 20,3%. Овај последњи податак указује на ниску стопу запослености и активност женског становништва која је и даље у опадању.

ЕКОНОМСКИ АКТИВНО СТАНОВНИШТВО КОЈЕ ОБАВЉА ЗАНИМАЊЕ ПРЕМА ГРУПАМА ЗАНИМАЊА И ПОЛУ, РЗС, ПОПИС 2022.

Делатност	Мушкарци	Жене
Укупно	173	98
руководиоци, функционери и законодавци	13	4
стручњаци и уметници	13	15
Инжињери, стручни сарадници и техничари	20	16
административни службеници	11	5
услужна и трговачка занимања	20	18
пољопривредници, шумари, рибари и сродни	10	1
занатлије и сродни	47	12
руковаоци машинама и постројењима, монтери и возачи	25	7
једноставна занимања	11	20
војна занимања	2	-
непознато	1	-

На основу података о економској активности становништва из 2022. године уочава се нижа активност женског становништва, у односу на мушко становништво, што је случај и у другим општинама на Југу Србије, са том разликом што је у Црној Трави број економски активног становништва нижи услед старосне структуре.

Оно што је у наредном периоду потребно је испитати потребе пољопривредних домаћинстава у циљу формулисања политика које би омогућиле унапређење пољопривредне производње, јер је пољопривреда делатност у којој највише жена обавља занимање, док су мушкарци доминантно запослени у грађевинарству. У државној управи су мушкарци заступљенији од жена, док је у области образовања и здравства број запослених жена већи. Такође је неопходно у наредном периоду посветити пажњу мерама за повећање наталитета а стим у вези је и побољшање здравствене заштите како мајки тако и деце кроз већу доступност здравствених услуга на нивоу општине.

3.3. Учесће жена у политичком и јавном животу ЈЛС

У садашњем сазиву Скупштине општине је око 47% одборница (од укупно 19 одборника, 9 је одборница), док је у претходном сазиву Скупштине Општине било је 40% а у претходном 33,3% одборница, што је опет више у односу на сваки претходни период када је било 15,8%. Две чланице општинског већа су женског пола. Председници Савета месних заједница били су искључиво мушкарци, док је последња измена да је председница једне месне заједнице жена. Од руководиоца припаднице женског пола су: директорка Општинске библиотеке „Сестре Стојановић“ Црна Трава, в.д.директорка Предшколске установе „Младост“ Црна Трава, директорка ОШ „Александар Стојановић“ Црна Трава, Туристичке организације Црна Трава као и Средње техничке школе са домом ученика Милентије Поповић Црна Трава. Према претходно наведеном, види се да Општина Црна Трава нема предрасуда према женском руковођењу, чак се може рећи да су предности у односу на број мушкараца.

Постоји основан Омладински клуб чији је циљ да се унапреди живот младих на територији општине Црна Трава, старости од 15-30 г. и три спортска клуба и то: Планинарско-бициклистички клуб "Орловац" и Карате клуб „Црна Трава-Чемерник“ као и Шаховски клуб „Црна Трава“, такође и Културно уметничко друштво „Чика Љуба“ у којима је активност жена и мушкараца углавном уједињена.

4. Увођење родне равноправности у јавне политике и програме у ЈЛС

Институционални оквир општине и локална документа не препознају родну равноправност као принцип јавног управљања, нити се подаци службене евиденције разврставају по полу. Нема посебног разматрања локалних програма са становишта родне равноправности нити посебног разумевања значаја оваквог приступа.

Актуелна Комисија за родну равноправност формиран је решењем Скупштине општине Црна Трава од 20.11.2019.г. Председница Комисије је чланица, Директорка библиотеке „Сестре Стојановић“ Црна Трава. Иначе Комисија за родну равноправност први пут је формиран још 2010.г. Председница Комисије из 2010.године је присуствовала обукама које је у области родне равноправности организовао PBILD, и учествовала у активностима реализованим у оквиру Регионалне радне групе за родну равноправност.

Савет, а данас Комисија до 2016.године није био активан. Међутим пројектом „Здрава жена пре свега“ који је 2017.године реализован средствима Европског прогреса у износу од 292.082,00 динара а уз подршку Локалне самоуправе Комисија за родну равноправност општине Црна Трава, организовао је предавање за све присутне на тему здравља жена и важности превентивних прегледа са конкретним саветима и штампаним промо материјалом, као и бесплатан преглед са тестовима на приватној поликлиници ЕСКУЛАП у Власотинцу који је обавило укупно 30 жена којима је био обезбеђен превоз до места прегледа. Покренуте су иницијативе за обезбеђивање гинеколога и педијатра макар једном месечно, иницијативе нису реализоване од стране Комисије али јесу од стране Локалне самоуправе, па самим тим за Комисију је јако важно да је постала покретач једне важне активности на локалном нивоу-боља здравствена заштита становништва макар на неки одређени период јер због недостатка финансијских средстава ова активност је обустављена по истеку пројекта.

Акти које усваја локална скупштина се не достављају Комисији на разматрање, иако су, по оцени Комисије, друге службе локалне самоуправе у потпуности упознате са функцијом и надлежностима Комисије за равноправност полова. Ипак, у односу на претходни период (2015-2017) постигнут је значајан напредак јер су средства за рад и на иницијативу Комисије у 2018.години обезбеђена из буџета општине за родно равноправно буџетирање.

У току 2020.године, Комисија за родну равноправност Општине Црна Трава у сарадњи са представницима SWISS PRO организације, а по пројекту за унапређење родне равноправности на локалном нивоу, отпочела је процес формирања женске одборничке мреже Скупштине Општине Црна Трава. Реализација започетог окончана је и 07.06.2021.године на иницијативу Комисије за родну равноправност општине Црна Трава.

Положај жена би се, по мишљењу Комисије могао побољшати кроз запошљавање и samozapoшљавање али и у области женског здравља тј. повећања доступности здравствених услуга женама.

5. Дефинисање општих и посебних циљева ЛАП-а са мерама

Основ за дефинисање стратешких циљева и приоритета представља национални институционални оквир и анализа стања, на основу доступних података на локалном нивоу. У току израде локалног акционог плана као примарни проблем показао се недостатак података разврстаних по полу, али и недостатак података у областима које указују на родне неједнакости, као што је насилиље над женама, економски положај жена односно положај на тржишту рада, потпунији подаци о учешћу у одлучивању.

На дефинисање приоритета утичу и карактеристике општине Црна Трава као мале општине са старим становништвом, разуђеним и недоступним насељима, ограниченим административним и финансијским могућностима. Имајући у виду потребу, али и могућности, акциони план као приоритете препознаје унапређење институционалних капацитета и активности на успостављању адекватне базе података и мапирању потреба локалног становништва. Такође, локални акциони план предвиђа, као полазну основу, јачање сарадње општине Црна Трава са другим општинама Јабланичког и Пчињског округа у области родне равноправности.

Родне неједнакости изражене су највише у економском положају и писмености, односно генерално је највећи проблем општине (и жена и мушкараца) неадекватна доступност услуга услед разуђености насеља и лоше инфраструктуре, што су проблеми који се не могу решавати у оквиру локалног акционог плана за родну равноправност.

Имајући у виду мале институционалне капацитете локалних социјалних установа, укључујући и Центар за социјални рад и здравствене установе, као и упућеност на ове службе у општини Власотинце, општина Црна Трава ће остварити сарадњу са институцијама и организацијама из Власотинца како би унапредила доступност услуга женама са територије општине Црна Трава, посебно у области сузбијања насиља над женама.

Општи и посебни циљеви, мере и активности ЛАП

Дефинисана су два општа циља и у оквиру њих посебни циљеви, мере и активности. У табеларном приказу ЛАП који следи за сваки општи циљ, посебне циљеве, мере и активности дефинисани су и сви форматом за ЛАП о родној равноправности предвиђени индикатори и параметри (видети табеларни приказ ЛАП даље у тексту).

Општи циљ 1. Ојачати институционалне капацитете локалне самоуправе за увођење родне перспективе у локалне политике и програме

Посебни циљ 1.1. Унапређење капацитета и повећане активности локалних механизма за родну равноправност

Мера 1.1.1. Промоција Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу

Активност 1.1.1.1. Организовање промоције вредности и начела родне равноправности Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу

Мера 1.1.2. Успостављање механизма за родну равноправност и обезбеђивање ресурса и капацитети за њихово функционисање.

Активности 1.1.2.1. Успостављање женске одборничке групе

Активност 1.1.2.2. Успостављање тела за родно одговорно буџетирање

Посебни циљ 1.2. Увођење родне перспективе у израду и имплементацију локалних политика

Мера 1.2.1. Увођење система/механизма прикупљања, праћења, анализе и објављивања родно осетљивих података на локалном нивоу и увођење родно осетљивог језика.

Активност 1.2.1.1. Увођење родно осетљивог језика у документа ЈЛС.

Активност 1.2.1.2. Предлагање и усвајање метода прикупљања, праћења, анализе и објављивања родно осетљивих података на локалном нивоу.

Активност 1.1.2.3. Информисање и оснаживање кључних локалних актера за примену примена родно осетљивог језика и родно осетљиво прикупљање података.

Мера 1.2.2 Родна анализа јавних политика, програма и мера и буџета ЈЛС

Активност 1.2.2 1. Успостављене институционалне структуре са одговарајућим ресурсима за родну анализу јавних политика, програма и мера и буџета ЈЛС

Активност 1.2.2.2. Повећење учешћа жена у процесима доношења одлука на локалном нивоу и њихов утицај на увођење родне перспективе у локалне политике

Општи циљ 2. Успостављен систем једнаких могућности за све и елиминисан сваки облик дискриминације по основу пола

Посебан циљ 2.1. Повећање нивоа социјалне заштите жена из посебно осетљивих група

Мера 2.2.1. Успостављање сарадње са институцијама и организацијама из Власотинца како би унапредила доступност услуга социјалне заштите женама са територије општине Црна Трава, посебно у области сузбијања насиља над женама.

Активност 2.2.1.1. Доношење одлука о успостављању међуопштинске сарадње у области коришћења услуга социјалне заштите жена из посебно осетљивих група Активност

Посебан циљ 2.3. Унапређење система за сузбијање насиља над женама и заштиту жена које су претрпеле насиље.

Мера 2.3.1. Подизање капацитета институција надлежних за сузбијање и процесуирање насиља над женама и развој програма подршке жртвама

Активност 2.3.1.1. Организовање обука и подизање нивоа знања запослених о заштити жртава насиља у институцијама надлежним за сузбијање насиља

Активност 2.3.1.2. Унапредити систем прикупљања статистичких података када је у питању насиље у породици и насиље над женама

Активност 2.3.1.3. Развој програма подршке и подизање нивоа свести девојака и жена о правима која поседују када је у питању насиље и оснаживање жена које су претрпеле било који вид насиља.

Посебан циљ 2. 4. Унапређење активности локалне самоуправе усмерених ка економском оснаживању жена

Мера 2.4.1. Креирање посебних програма за запошљавање, економско оснаживање жена и женског предузетништва нарочито за жена из осетљивих група.

Активност 2.4.1.1. Реализовати посебне програме за запошљавање жена, нарочито жена које припадају теже запошљивим лицима и осетљивим групама

Мера 2.4.2. Повећање удела жена међу корисницима субвенција и других облика подршке општине запошљавању, самозапошљавању и пољопривредној производњи

Активност 2.4.2.1. Испитивање потреба и потенцијала жена за запошљавање и самозапошљавање и креирање адекватних локалних програма подршке

Активност 2.4.2.2. Реализација посебних програма за економско оснаживање жена и женског предузетништва

Активност 2.4.2.3. Организовати обуке и подићи свест жена у руралним подручјима о предузетничким могућностима и о начинима и могућностима за покретање сопственог посла

Посебан циљ 2.5. Унапређена здравствена заштите жена и деце

Мера 2.5.1. Обезбедити повремену, ако је већ не изводљиво да буде стална, доступност доктора специјалиста гинекологије.

Активност 2.5.1.1. Сарадња са осталим институцијама на територији општине како би се обезбедила повремена доступност доктора специјалиста гинекологије

Активност 2.5.1.2. Организовати превентивне прегледе за све жене без обзира на узраст, место становања, или здравствено осигурање у циљу превенције и раног откривања малигних болести

6. Спровођење и праћење спровођења локалног акционог плана за родну равноправност

Носиоци активности су пре свега локална управа и локалне институције, али и локална удружења грађана и друге организације, уз сарадњу и партнерство са локалном самоуправом. За праћење реализације активности дефинисане ЛАП осим носилаца активности надлежан је Комисија за родну равноправност општине Црна Трава. Комисија је уједно надлежна и за праћење остварености циљева ЛАП, на основу дефинисаних индикатора и за координацију других носилаца активности и сарадњу локалне управе са другим институцијама и организацијама.

Општина Црна Трава ће бити партнер у свим активностима које се спроводе и финансирају донаторским средствима и ставити на располагање своје ресурсе у циљу спровођење активности.

Активности предвиђене акционим планом подразумевају једнаке могућности за учешће вишеструко маргинализованих група (самохраних мајки, жена са инвалидитетом, жена са искуством насиља, жена са села, интерно расељених и избеглих лица) и тамо где то није посебно наглашено. У том смислу је у оквиру начела акционог плана дефинисано поштовање принципа једнаких могућности и сви индикатори ће укључивати и праћење укључености припадника/це различитих група.